

Tekstivastine Lukemisen ja kirjoittamisen perustaitojen hierarkia -malli

Kuvio on jaettu kahteen sarakkeeseen, joista ensimmäinen on lukeminen ja toinen kirjoittaminen. Lukutaidon kehitys etenee vasemmanpuoleisessa sarakkeessa ylhäältä alaspäin tässä järjestyksessä:

1. Kielellinen tietoisuus
2. Kirjain-äännevastaavuudet
3. Äänteiden yhdistäminen tavuksi, mikä sisältää erilaiset tavorakenteet, lyhyistä pitkiin tavuihin
4. Tavujen yhdistäminen sanaksi, mikä sisältää erilaiset tavorakenteet, lyhyistä pitkiin sanoihin

Tekstin laidassa ylhäältä alaspäin osoittava nuoli etenee kohti ymmärtävän lukemisen taitoja.

Kirjoittaminen etenee oikeanpuoleisessa sarakkeessa päinvastaisessa järjestyksessä, alhaalta ylöspäin, tässä järjestyksessä:

1. Kielellinen tietoisuus
2. Sanan jakaminen tavuiksi, mikä sisältää erilaiset tavorakenteet, lyhyistä pitkiin sanoihin
3. Tavujen jakaminen äänneiksi, mikä sisältää erilaiset tavorakenteet, lyhyistä pitkiin tavuihin
4. Äänne-kirjainvastaavuudet

Tekstin laidassa alhaalta ylöspäin osoittava nuoli etenee kohti tuottavan kirjoittamisen taitoja.

Lähteet:

Aro, M., Siiskonen, T., Peltonen, M., & Pirinen, P. (2007). Tekninen luku- ja kirjoitustaito. Teoksessa T. Aro, T. Siiskonen, & T. Ahonen (toim.), *Ymmärsinkö oikein? Kielelliset vaikeudet nuoruusiässä* (s. 123–134). Opetus 2000. PS-kustannus.

Siiskonen, T., Aro, M., & Holopainen, L. (2003). Lukeminen ja kirjoittaminen. Teoksessa T. Ahonen, T. Siiskonen, & T. Aro (toim.), *Sanat sekaisin? Kielelliset oppimisvaikeudet ja opetus kouluikässä* (s. 58–80). Opetus 2000. PS-kustannus.